

Ett grönare Helsingborg

HANDLINGSPLAN FÖR GRÖNSTRUKTUREN 2021 - 2026

Antagen av stadsbyggnadsnämnden

2019-10-17

HELSINGBORG

ETT GRÖNARE HELSINGBORG

Handlingsplan för grönstrukturen 2021-2026

INNEHÅLL

Inledning	3
Mål och syften	4
Planens avgränsning och upplägg	7
Fokusområden och samverkan	8
Projektprioritering och finansiering	10
Ansvarsfördelning	10

INLEDNING

Helsingborg är inne i ett expansivt skede där mycket händer. Den växande befolkningen ställer nya krav på staden och i den förtätade staden blir omfattningen och utformningen av grönstrukturen viktig.

■ En handlingsplan för grönstrukturen i Helsingborg skapar förutsättningar för att möta den ökande efterfrågan på våra gröna miljöer när vi blir fler som ska använda dem. De gröna värdena är avgörande för attraktiva boendemiljöer och för människors hälsa och välbefinnande. Vår välfärd är beroende av robusta ekosystem med bevarad biologisk mångfald.

Kopplingar till andra dokument

Handlingsplanen kopplar till olika kommunala, nationella och internationella mål:

Vision Helsingborg 2035

”År 2035 ska Helsingborg vara den skapande, pulserande, gemensamma, globala, balanserade staden för människor och företag.” Här finns trygga stadsrum och vackra parker. Hos oss finns insikt om sambandet mellan människa och natur.

Helsingborgs livskvalitetsprogram

Livskvalitetsprogrammet är ett styrdokument för folkhälsa och miljö, som ska skapa förutsättningar för att alla invånare i Helsingborg ska kunna uppleva en hållbar och god livskvalitet. Det anger bland annat:

- Länka samman hela Helsingborg genom fler och mer tillgängliga upplevelsestråk av grönska och vatten, som inspirerar till rörelse och fysisk aktivitet.
- Utveckla en välkomnande stadsmiljö där naturen tillåts komma nära och beröra oss.
- Skapa och utveckla trygga, inspirerande och hälsosamma miljöer för barn och unga.
- Främja införandet av ekosystemtjänster som skapar kvalitet, funktion och attraktivitet över hela staden.
- Utveckla landskap som främjar biologisk mångfald.

Grönstrukturprogram

Grönstrukturprogrammets mål är att grönstrukturen ska vara sammanhängande, tillräckligt stor, nåbar, karaktärsskapande samt varierad och mångfunktionell.

Handlingsplanen ska genom fysiska åtgärder, bidra till att grönstrukturprogrammets mål blir förverkligade.

Andra mål som ger stöd för en handlingsplan är:

Agenda 2030, som är en överenskommelse mellan FN:s medlemsländer och som ska stödja en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

De femton nationella miljökvalitetsmålen som ger en långsiktig målbild för miljöarbetet i Sverige.

MÅL OCH SYFTEN

Handlingsplanens mål är att höja grönstrukturens värden och attraktion. För att kunna ta ett övergripande grepp om stadens grönstruktur har vi identifierat sex olika delmål.

Vi vill öka upplevelserna och tryggheten i Helsingborgs grönområden

Vi gör det för att:

- ▶ Locka till fysisk aktivitet.
- ▶ Ge alla tillgång till både park och till natur.
- ▶ Visa stadens historia.
- ▶ Skapa möjlighet för möten.
- ▶ Ge möjlighet för människor att uppleva djur och växter i sin närmiljö.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Skapa aktivitetsmöjligheter, så som stigar och naturlek.
- ▶ Identifiera rofyllda platser och göra dem tillgängliga.
- ▶ Höja kvaliteterna i grönområdena vid förtätning.
- ▶ Utveckla de gröna kulturmiljöerna.
- ▶ Öka de biologiska värdena i stadens parker.
- ▶ Samverkansprojekt med föreningslivet.

Vi vill öka användandet av park- och naturområden med fokus på barn och unga

Vi gör det för att:

- ▶ Bereda plats i parkerna och naturområdena för barn och unga.
- ▶ Bjuda in till rörelse, lek och sätta igång fantasin.
- ▶ Uppmuntra barn och unga till att lära sig om naturen.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Skapa varierade och lekfulla miljöer som sätter igång barns fantasi.
- ▶ Ta fram pedagogiskt informationsmaterial som vänder sig till barn.
- ▶ Bygga platser där barn kan komma nära vattenytan eller trädkronan för att upptäcka.
- ▶ Skapa utrymme för lugna och stillsamma miljöer där man kan umgås och "chilla".
- ▶ Föra dialog med barn om behov och önskemål.

Vi vill öka närbarheten till och förbättra tillgängligheten i Helsingborgs grönområden

Vi gör det för att:

- ▶ Underlätta för alla, både för olika åldrar och för olika grupper, att komma ut i våra park- och naturområden.
- ▶ Ge möjlighet till rekreation i stadens olika delar och på landet.
- ▶ Främja folkhälsan genom att ge människor möjlighet att motionera i sin närmiljö.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Förbättra gångvägar och utöka antalet sittplatser.
- ▶ Skapa, förbättra och knyta samman gröna stråk på landsbygden och i staden.
- ▶ Överbrygga barriärer.

Vi vill höja naturvärdena och stärka den biologiska mångfalden

Vi gör det för att:

- ▶ Förbättra förutsättningarna för växt- och djurlivet.
- ▶ Ge möjlighet för människor att uppleva djur och växter i sin närmiljö.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Anlägga nya park- och naturområden.
- ▶ Restaurera och anlägga nya ängs- och hagmarker samt skogs- och våtmarker.
- ▶ Anlägga boplatser såsom sandblottor och faunadepåer.
- ▶ Öka blomkraften.
- ▶ Sätta upp holkar och lämna död ved.

Vi vill marknadsföra och informera om stadens park- och naturområden

Vi gör det för att:

- ▶ Förbättra kunskapen om våra grönområden.
- ▶ Få fler helsingborgare att uppleva naturen.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Informera på webben om hur man tar sig till grönområdena.
- ▶ Använda digitala verktyg för att marknadsföra exempelvis vandringsleder, samt natur- och parkinformation.
- ▶ Samarbeta med föreningslivet.
- ▶ Förbättra skyltningen i och till parker och naturområden.
- ▶ Skapa fler naturpunkter.

Vi vill förbättra Helsingborgs klimat, luft och vatten

Vi gör det för att:

- ▶ Förbättra lokalklimatet för Helsingborgs invånare.
- ▶ Öka ekosystemtjänsterna och verka för en hållbar utveckling.
- ▶ Rusta staden för klimatförändringar.

Exempel på åtgärder:

- ▶ Skapa nya dagvattenytor.
- ▶ Plantera träd som renar luften.
- ▶ Anlägga gröna tak och väggar.
- ▶ Tillföra grönska i hårdgjorda miljöer.
- ▶ Utöka skogsarealen.
- ▶ Använda hållbara material.

UTVÄRDERING

I de projekt där vi har bredare samverkan och dialog görs utvärderingar, både före genom en så kallad 0-mätning och efter genom att fråga brukarna av parkerna och grönområdena hur de upplever att åtgärderna har fallit ut. Intern utvärdering, kopplat till en värderos, kommer att ske efter varje projektavslut.

PLANENS AVGRÄNSNING OCH UPPLÄGG

Handlingsplan för Helsingborgs grönstruktur omfattar hela kommunen och tidsbegränsas efter investeringsbudgetens tidsram, 2021-2026.

■ Handlingsplanen kommer att fokusera på de mest prioriterade insatserna vad gäller grönstrukturen. Arbetet går i huvudsak ut på att förbättra och utveckla den mark stadsbyggnadsförvaltningen har rådighet över. För att kunna binda ihop stråk, komplettera och skydda befintlig grönstruktur samt utveckla ny natur behövs samarbete med andra förvaltningar och markägare.

I det fortsatta arbetet med handlingsplanen redovisas vilka konsekvenser de föreslagna insatserna får för driften samt kostnaderna för detta. Det regelbundna underhållet i stadens parker ingår i drift- och underhållsavdelningens ordinarie verksamhet och redovisas inte här.

Handlingsplanen delas in i följande insatsområden: *centralorten*, *byar* och *stråk samt natur- och rekreationsområden*. Därmed säkerställs att handlingsplanen omfattar hela kommunen och olika typer av insatser.

Insatsområde centralorten är uppdelat i fyra delar – öst, syd, norr och centrum.

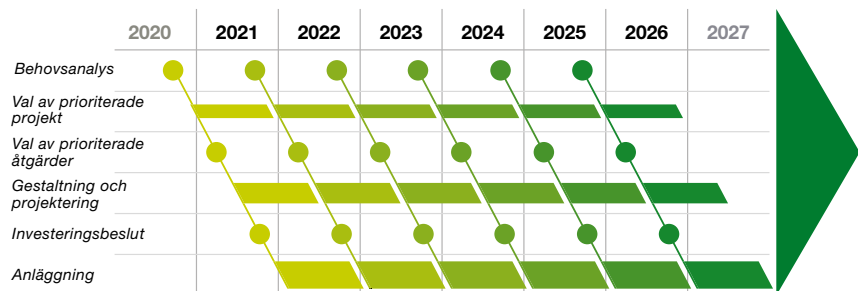
Insatsområde byar inbegriper i huvudsak orterna Allerum, Hjälms-hult, Bårslöv, Domsten, Gantofta, Hittarp, Laröd, Hasslarp, Kattarp, Mörarp, Påarp, Rydebäck, Vallåkra och Ödåkra.

Insatsområde stråk, natur- och rekreationsområden inkluderar både stråk på landet och i staden samt naturreservat.

Prioritering av projekt görs efter en bedömning av vilka nyttorna är i förhållande till kostnaderna och behoven utifrån socialt och biologiskt perspektiv. Insatser för grönstrukturen i staden berör flest människor och därför tillfaller en större del av budgeten detta insatsområde. I alla delprojekt ska samverkan ske med lokala aktörer.

Eftersom behov, förutsättningar och kunskapsläget om Helsingborgs grönstruktur ökar med projektets framskridande och förändras över tid, kommer projektprioriteringen att aktualiseras och revideras årligen. Detta agila arbetssätt gör att vi snabbt kan sätta in projekt på platser där det behövs som mest.

Projektet består huvudsakligen av investeringar i nya och befintliga grönområden. Utöver dessa investeringar kan även andra åtgärder vara aktuella, så som att ta fram förslag till ändring av detaljplaner för att säkra befintliga grönområden, och att genomföra informationsinsatser. Projektets uppbyggnad, hur de löper tidsmässigt och hur de samspelar med varandra visas i figur 1.

FIGUR 1. Principskiss över projektupplägg.

FOKUSOMRÅDEN OCH SAMVERKAN

Följande fokusområden kommer att genomsyra arbetet med grönstrukturen under perioden 2021-2026.

Trygghet

Känslan att få vara trygg är fundamental, på samma sätt kan känslan av otrygghet leda till att vissa människor begränsas i nyttjandet av samhällets gemensamma resurser, till exempel parker och grönområden.

Parker och grönområden är viktiga mötesplatser för invånare och besökare. Därför är arbetet med stadens grönstruktur av betydelse för att skapa förutsättningar för social hållbarhet. Om parkerna och grönområdena är välvårdade och aktiverade upplevs de som mer trygga och fler människor vågar använda dem.

Vi vill bidra till ett tryggare Helsingborg och kommer därför i den kommande perioden att fokusera extra på trygghetsfrågorna i våra grönstrukturprojekt.

De trygghetsskapande åtgärderna ska anpassas till känsliga naturvärden.

Öka kvaliteten i förtätningsområden

När vi bygger tätt på rätt sätt optimerar vi staden så att fler människor får plats på samma yta som tidigare. Det innebär också att fler människor ska samsas om de parker och grönområden som finns i förtätningsområdet och att slitaget blir större.

För att förtätningen ska bli hållbar behöver vi öka kvaliteterna i de gröna miljöerna och förlänga livslängden på den utrustning vi använder. Vi vill därför lägga extra fokus på förtätningens gröna miljöer.

Biologisk mångfald

Under år 2019 presenterade FN:s expertpanel för biologisk mångfald (IP-BES) den mest omfattande rapporten om livet på jorden som gjorts. Tempot i utarmningen av arter har under vår tid aldrig varit högre. Vi människor är

helt beroende av att jordens ekosystem är robusta, det är avgörande för våra barn och barnbarns framtid. Åtgärder som vi gör för biologisk mångfald i Helsingborg ger effekt både lokalt och globalt. Därför vill vi fokusera extra på biologisk mångfald under den kommande perioden.

Öka tillgängligheten till landskapet från centralorten och byarna

Staden och byarna ska ges goda möjligheter att växa och utvecklas på ett hållbart och attraktivt sätt så att god livskvalitet uppnås.

Vi behöver planera orterna på ett sätt som stärker upplevelsen av trygghet och involverar områdets invånare. Eftersom många människor vill kunna röra sig i gröna miljöer utanför staden och byarna vill vi lägga lite extra fokus på att förbättra de gröna kopplingarna ut i landskapet.

Samverkan

En av framgångsfaktorerna under perioden 2014-2020 var samarbetet över avdelnings- och förvaltningsgränserna. Under perioden 2021-2026 blir samverkan, både internt och externt, i projekten ännu viktigare eftersom vi då kan uppnå så mycket mer med och i våra grönområden.

Det kommer bland annat att ge ökad förståelse för platserna och underlätta åtgärdsprioriteringar i ett tidigt skede i projekten. Det kommer också göra att vi kan hitta nya lösningar på utformning och aktiviteter.

Att dialogtillfällen med brukare av grönområden faller väl ut vittnar de synpunkter som kommit in till förvaltningen, både muntligen och skriftligen, från våra invånare. Ett exempel på det kan ses i figur 2.

Samarbete med olika aktörer, så som skolor, andra förvaltningar, stadens bolag samt förenings- och näringslivet kommer att eftersträvas i högre grad än tidigare. I många projekt kommer även dialog med invånarna vara av stor betydelse.

Ett samarbete som kan utvecklas är det med andra markägare som äger gröna arealer i och utanför tätorterna och där stora värden för Helsingborgs invånare skulle kunna tillskapas. Ett sätt är att vägleda, informera och föra dialog med markägarna.

*"Vill framföra
mitt stora tack för "tycka till"-
inbjudningarna kring Slottshagen och
Jordbodalen i Helsingborg. Jag vill tacka för
att dialogen med den enskilde medborgaren sätts
i fokus på ett föredömligt sätt genom dessa
inbjudningar." "... detta initiativ gläder mig
och det känns bra att få uttrycka det!"*

T. H.

FIGUR 2. Synpunkt från en av Helsingborgs stads invånare.

PROJEKTPRIORITERING OCH FINANSIERING

Finansieringen av handlingsplanens olika projekt föreslås i huvudsak att bekostas av stadsbyggnadsförvaltningen och de olika projekten kopplas framför allt till förvaltningens investeringsbudget.

Handlingsplanen omfattar investeringar och andra åtgärder under åren 2021–2026. Inom denna tidsperiod ska investeringsprojekt i de olika insatsområdena enligt tabellen *Förslag till fördelning på insatsområdena*, se figur 3, genomföras.

Ekonomiska ramar

För att kunna upprätthålla och utveckla Helsingborgs grönstruktur behöver medel avsättas i investeringsbudgeten. I flera av våra bostadsområden är parker och naturområden äldre än 30 år och de är i behov av reinvesteringar.

Områdesanalyserna som genomfördes under perioden 2014-2020 visar på omfattningen av utvecklings- och investeringsbehovet. Investeringskostnaden för perioden 2021-2026 uppskattas till 15 miljoner kronor årligen.

Övriga projekt inom handlingsplanen, så som kommunikation och attityd- och beteendepåverkan, ska hanteras i stadsbyggnadsförvaltningens ordinarie driftsbudget.

I arbetet med grönstruktur intill byarna och på landsbygden kan avtal behöva göras med privata markägare. I vissa fall kan ersättning för

markinköp bli aktuellt. I dessa fall krävs ett särskilt anslag utöver handlingsplanens budget.

Konsekvenser

Vid genomförandet av de olika projekten kommer drift och underhåll att beaktas. Vissa kvalitetshöjande åtgärder, som sker för att möta ett ökat tryck från invånarna, kommer att medföra ökade drift- och underhållskostnader. Detta förutsätter att en parallell diskussion förs rörande kompensation av driftskonsekvenserna. Om inte investeringsbeslutet följs upp med en sådan diskussion är risken stor att de åtgärder som föreslås inte får den effekt som eftersträvas.

Externa medel

Möjligheter att söka externa medel till handlingsplanens olika projekt kommer att prövas. Exempel på externa medel är LONA-bidrag (Lokala Naturvårdsprojekt) och olika EU-fonder.

FIGUR 3. Förslag till fördelning på insatsområdena.

Insatsområden	2021	2022	2023	2024	2025	2026	SUMMA
Centralorten – öst	5		5			5	15 MSEK
Centralorten – syd		3	6		5		14 MSEK
Centralorten – norr	4		2	3		5	14 MSEK
Centralorten – centrum		7		6	3		16 MSEK
Byar	4	3		3	4	4	18 MSEK
Stråk, natur- och rekreatiomsområden	2	2	2	3	4	2	15 MSEK
SUMMA (MSEK)	15	15	15	15	16	16	92 MSEK

Ansvarsfördelning

Beställare

Stadsbyggnadsnämnden är beställare av handlingsplanen och tar beslut om den samma. De tar även fortlöpande beslut om större enskilda projekt.

Styrgrupp

Styrgruppen består av stadsträdgårdsmästaren, chefen för enheten Park- och gatumiljö på drift- och underhållsavdelningen samt chefen för översiktsplaneenheten på avdelningen för Hållbar stadsplanering.

Projektgrupp

Projektgruppen planerar verksamheten, ger förslag på delprojekt och prioriteringsordning samt projektleder. Gruppen består av representanter från stadsmiljöavdelningen, avdelningen för hållbar stadsplanering samt drift- och underhållsavdelningen. Till projektgruppens arbete adjungeras vid behov andra avdelningar och förvaltningar.

Projektgruppen kommer i det fortsatta arbetet även att föra dialog med invånare, föreningar, intresseorganisationer samt markägare.

Referensgrupp

Referensgruppen har som uppgift att vid behov stödja projektgruppen när förslag på projekt ska arbetas fram. Referensgruppen består av representanter från drift- och underhållsavdelningen, gestaltungs- och projekteringsenheten, avdelningen för hållbar stadsplanering och detaljplaneavdelningen (alla på stadsbyggnadsförvaltningen) samt från skol- och fritidsförvaltningen, miljöförvaltningen, stadsledningsförvaltningens mark- och exploateringsenhet, kulturförvaltningen, NSVA och Helsingborgshem.

Genomförandefas

Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för utredning, gestaltning och projektering, projektledning, anläggning samt uppföljning.

Redovisning

Handlingsplanen redovisas för Forum (stadsbyggnadsförvaltningen) innan den lyfts till stadsbyggnadsnämnden. Listan med förslag på projekt och prioriteringsordningen kommer att stämmas av med Forum och plangruppen (båda på stadsbyggnadsförvaltningen) vid behov.

**HANDLINGSPLAN
FÖR HELSINGBORGS GRÖNSTRUKTUR 2021 – 2026**

Ett grönare Helsingborg

Helsingborgs stad
Kontaktcenter · Stortorget 17
Postadress SE-251 89 Helsingborg
Telefon 042-10 50 00
kontaktcenter@helsingborg.se
helsingborg.se

HELSINGBORG